

Antwoord op ondernemersvragen
2

Jaarwisseling in Den Haag
4

Haagse eregalerij zorgmedewerkers
10

Feestdagen: zo doe ik dat
12

Ombudsman	3
Den Haag maakt het Rotterdamsebaan	6
Schone energie in een groene stad	8
Gemeenteraad	17
Mantelzorg	18
	19

De Haagse bossen en duinen worden mogelijk onderdeel van een Nationaal Park.

NATIONAAL PARK HOLLANDSE DUINEN

Nationaal Park Hollandse Duinen

De Haagse duinen en bossen worden mogelijk onderdeel van een Nationaal Park.

■ Op 9 december heeft de gemeente samen met partners als Dunea, Staatsbosbeheer en de provincie Zuid-Holland bij het ministerie van LNV een aanvraag gedaan voor een officiële status voor het

Nationaal Park Hollandse Duinen. Zo'n status is een mooie nationale erkenning van een heel uniek en divers natuurgebied. Zo kent het park een rijke flora en fauna. In 2018 werden bijna 7.000 verschillende soorten planten, vogels, zoogdieren, dagvlinders en libellen geteld.

Het park beslaat grofweg 450 km² en is 47 km lang en tot 8,5 km

breed. Het strekt zich uit langs de kust van Zuid-Holland: van Hoek van Holland tot Hillegom. Naast waardevolle natuur en vele kilometers strand bestaat het Nationaal Park ook uit prachtige dorpen, kleurige bollenvelden, statige landgoederen en talloze interessante musea en historische gebouwen.

Eind 2016 koos het Nederlandse

publiek Nationaal Park Hollandse Duinen als een van de mooiste natuurgebieden van Nederland.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit beoordeelt de aanvraag in het eerste kwartaal van 2021.

Meer informatie?
nationaalparkhollandseduinen.nl

'Haags Samenspel': betere participatie

■ De gemeente wil de participatie met bewoners verbeteren. Hiervoor is het plan 'Haags Samenspel' gemaakt. In deze nota staat een aantal verbeteringen. Zo wordt er gewerkt aan een 'Participatiewinkel', waar iedereen advies kan krijgen over participatie in de wijk. Heeft u zelf ideeën over betere participatie? Stuur ze dan via e-mail naar haagssamenspel@denhaag.nl.

Meer informatie?
denhaag.nl/haagssamenspel

Gemeente zoekt stembureauleden voor Tweede Kamerverkiezing

■ Op woensdag 17 maart 2021 zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Vindt u het leuk om op een stembureau te helpen? Meld u dan aan. Onder het motto 'Kies voor meedoen' zoekt de gemeente stembureauleden, (plaatsvervangend) voorzitters en tellers. Natuurlijk wordt er tijdens de verkiezingen rekening gehouden met de coronamaatregelen. Zo kunnen kiezers veilig hun stem uitbrengen en stembureauleden

veilig hun werk doen. Kiezers van 70 jaar en ouder kunnen per brief hun stem uitbrengen. Ook gaan op maandag en dinsdag sommige stembureaus open zodat mensen eerder kunnen stemmen. Op stembureauledenindenhaag.nl vindt u meer informatie over de functies op het stembureau, de werkzaamheden en de vergoeding.

Meer informatie?
stembureauledenindenhaag.nl

DenHaag.nl uitgelicht

Actuele informatie over het coronavirus in Den Haag?

Kijk op denhaag.nl/corona.

Sneeuw of ijzel?

Inwoners kunnen gratis strooizout afhalen. Kijk voor adressen en strooiroutes op denhaag.nl/gladheid.

Ondernemersportaal Adviseurs denken mee over veilige oplossingen binnen de coronaregels

Hotline met de gemeente

Het Ondernemersportaal krijgt meer telefoontjes dan ooit. Haagse ondernemers willen weten wat nog wel kan en mag in coronatijd. Ze zijn vindingrijk en stilzitten is geen optie. De adviseurs denken mee over veilige oplossingen binnen de regels.

Fabienne Baart begon dit jaar met één horecazaak en eindigt er met twee. Op z'n minst verrassend na de lockdown van 13 maart, de heropening op 1 juni en opnieuw dichte deuren sinds 14 oktober. Op tenniscomplex de Mets Banen is Fabienne eigenaar van Mets Brasserie. 'Al op 15 maart zijn we begonnen met maaltijden bezorgen bij ouderen. Dat was meteen een groot succes. We maakten al snel zestig tot tachtig maaltijden per dag. Vrijwilligers hielpen mee met koken en rondbrengen.'

De bezorgmaaltijden brachten Fabienne in een woongebouw voor senioren van zorginstelling Respect aan de Nieuwe Parklaan. 'Beneden is een prachtig restaurant met een groot terras. Respect zocht een nieuwe exploitant. Om een lang verhaal kort te maken: op 1 augustus hebben mijn compagnon Esther Ottens en ik Brasserie Zamen geopend. In dit deel van Scheveningen blijkt grote behoefte aan een restaurant met betaalbare lunches en diners. Veel gasten kennen ons al van de bezorgmaaltijden. Het leek toch nog een fantastisch jaar te worden, tot op 14 oktober alles weer op slot ging.'

Nooit in wachtstand

Ondernemen in coronatijd is behoorlijk ingewikkeld. Fabienne heeft meermaals contact gezocht met het Ondernemersportaal. 'Toen het tennispark weer open mocht, bleef onduidelijk of een loket voor takeaway was toegestaan. Ik belde de gemeente en kreeg adviseur Menno Roos

Horeca-ondernemer Fabienne Baart in gesprek met Menno Roos van het Ondernemersportaal in de nu tijdelijk gesloten brasserie Zamen. HENRIËTTE GUEST

Antwoord op vragen

■ Het Ondernemersportaal geeft Haagse ondernemers antwoord op vragen over regels, vergunningen en procedures van de gemeente. De adviseurs informeren en denken mee over oplossingen.

■ Kijk voor een abonnement op de nieuwsbrief 'Den Haag Onderneemt' en voor de meest gestelde vragen over de coronaregels op de website.

■ Tot nader order is er geen inloopspreekuur op het stadhuis. De adviseurs zijn telefonisch te bereiken (maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur) of via e-mail.

➔ **Meer informatie?**
denhaag.nl/ondernemersportaal
(070) 353 60 04

aan de lijn. Hij beloofde het uit te zoeken en belde snel terug met het antwoord. Die informatie belde ik door aan collega's op andere tenniscomplexen. Sindsdien heb ik een hotline met Menno. Hij is mijn aanspreekpunt bij de gemeente. Je staat nooit in de wachtstand en hoeft niet tig keer terug te bellen.'

Het Ondernemersportaal is sinds begin dit jaar gevestigd in het atrium van het stadhuis. Adviseurs van uiteenlopende afdelingen zitten bij elkaar. Ze hebben hun eigen specialisme, van horeca en detailhandel tot bouwvoorschriften. De ondernemer kan op één plek met al zijn vragen terecht.

Corona

Maar al sinds maart werken de adviseurs vanuit huis. 'Veel vragen hebben nu met corona te maken,' vertelt Menno Roos.

'Wat opvalt, is hoe vindingrijk ondernemers zijn. Ze doen alles om toch aan het werk te blijven. Sportscholen verplaatsen hun lessen naar buiten. Leveranciers aan de horeca richten zich op de consumentenmarkt zoals bierbrouwerij De Kompaan. De gemeente probeert zoveel mogelijk ruimte te bieden, uiteraard binnen de regels. Het moet wel veilig zijn.'

Vertrouwen in de toekomst

Fabienne heeft vertrouwen in de toekomst van haar beide zaken. 'Voor ons is het geen verloren jaar geweest. We hebben veel geleerd en nieuwe klanten gekregen. Als corona over is, zullen mensen de horeca opzoeken als nooit tevoren. We hebben allemaal iets in te halen.'

Contact met de gemeente

E-mail: www.denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: www.denhaag.nl/contact
(zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis
(maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: twitter.com/gemeentedenhaag,
facebook.com/gemeenteDH,
instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op www.overuwbuurt.overheid.nl

Stadsdeelkantoren

Centrum/Stadhuis, Spui 70, 2511 BT Den Haag
Escamp, Leyweg 813, 2545 HA Den Haag
Haagse Hout, Loudonstraat 95, 2593 RV Den Haag
Laak, Slachthuisplein 25, 2521 EC Den Haag
Leidschenveen-Ypenburg, Brigantijnlaan 303,
2496 ZT Den Haag
Loosduinen, Kleine Keizer 10, 2553 CV Den Haag
Scheveningen, Scheveningseweg 303,
2584 AA Den Haag
Segbroek, Fahrenheitstraat 190, 2561 EH Den Haag
Openingstijden: www.denhaag.nl/stadsdeelkantoren
Telefoon: 14070

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 20 januari
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70,
Postbus 12600, 2500 DL Den Haag
telefoon (070) 353 26 30
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Corinne Leopold
Met bijdragen van: Hans Oerlemans, Marga van der
Burgt en Frans van Hilten
Klachten bezorging: www.denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, IDC
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl
of bel (070) 353 26 30

Oproep aan inwoners: controleer je huis op loden waterleidingen

Begin december ontvingen ruim 145.000 Haagse bewoners en verhuurders van een woning van vóór 1960 een brief van de gemeente over loden waterleidingen. De gemeente roept mensen op te controleren of er nog loden leidingen in huis zijn en zo ja, deze laten vervangen.

■ ■ Wethouder Martijn Balster (Wonen, Wijken en Welzijn): 'Te veel lood in drinkwater is niet gezond, vooral bij jonge kinderen en zwangere vrouwen zijn er gezondheidsrisico's. Daarom is het belangrijk dat bewoners zo spoedig mogelijk controleren of er nog loden leidingen in hun woning aanwezig zijn.'

Acties

In nieuwe woningen worden sinds 1960 geen loden leidingen meer gebruikt. In woningen van voor 1960 komen soms nog wel loden waterleidingen voor. Bij de brieven is een stappenplan toegevoegd, om

duidelijk te maken welke acties eigenaren en bewoners zelf kunnen ondernemen om te controleren of er loden leidingen aanwezig zijn.

Risico's

Omdat een deel van de bewoners en verhuurders anderstalig is, bevat de brief een oproep in verschillende talen om de website te bezoeken. Ook linkt een QR-code naar

In woningen van voor 1960 komen soms nog loden leidingen voor

deze website, waar de informatie in meerdere talen is opgenomen.

De brief is onderdeel van een communicatiecampagne van de ge-

meente in samenwerking met Dunea en de GGD Haaglanden. Doel van deze campagne is mensen bewust maken van de risico's van loden waterleidingen.

Bewust maken

Wethouder Balster: 'Loden drinkwaterleidingen moeten wat mij betreft zo snel mogelijk tot het verleden behoren. Afdwingen kan ik het niet, maar met onze campagne hopen we iedereen die het aangaat te bereiken en bewust te maken. Hopelijk leidt dat er snel toe dat niemand zich meer zorgen hoeft te maken over de mogelijke aanwezigheid van lood in het drinkwater.'

 Meer informatie?
denhaag.nl/lodenleidingen

Informatie- en Hulppunten op zes stadsdeelkantoren sluiten

De gemeente sluit de Informatie- en Hulppunten op zes stadsdeelkantoren. Op het stadhuis en Stadskantoor Leyweg blijven de Informatie- en Hulppunten open.

■ ■ Door de uitbraak van het coronavirus zijn de zes punten al sinds maart dit jaar dicht. Ook voor die tijd werden ze weinig gebruikt. Heeft u vragen of wilt u hulp? Dan kunt u naar de informatiebalies op Stadskantoor Leyweg of naar het

Den Haag Informatiecentrum in het stadhuis.

Spiedloket

Heeft u vragen over de dienstverlening, wilt u een afspraak maken of heeft u hulp nodig bij uw digitale aanvraag? Neem dan contact op met het spiedloket van het Klant Contact Centrum. Voor het spiedloket van het Klant Contact Centrum kunt u bellen of chatten met 14070. De medewerkers van 14070 helpen

u dan verder met uw vraag en maken als het nodig is een afspraak voor u.

Als de coronamaatregelen worden versoepeld, worden ook de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning bij gemeentelijke punten in de wijken weer uitgebreid. Bijvoorbeeld bij de wijkbibliotheken en de servicepunten XL.

 Meer informatie?
denhaag.nl/stadsdeelkantoren

Parkeren met de feestdagen

■ Ook op feestdagen geldt betaald parkeren in Den Haag. Op oudejaars- en nieuwjaarsdag gelden de normale regels voor betaald parkeren op straat. Op sommige plekken worden uit voorzorg de parkeerautomaten van een beschermkap voorzien of afgesloten. U moet dan wel nog steeds betalen. Hiervoor kunt u een parkeerapp gebruiken op uw mobiele telefoon.

 Meer informatie?
denhaag.nl/parkeren

Openingstijden met de feestdagen

De gemeente is gesloten op vrijdag 25 december (Kerstmis) en vrijdag 1 januari (Nieuwjaar). Rond deze feestdagen zijn er aangepaste openingstijden. Op de website van de gemeente vindt u een overzicht waar u wanneer terecht kunt. De openingstijden kunnen veranderen door nieuwe coronamaatregelen. Kijk voor meer informatie op www.denhaag.nl. ARNAUD ROELOFSZ

Ombudsman

B&B & Bureaucratie

Wie een Bed & Breakfast wil beginnen, heeft meestal een omgevingsvergunning nodig. Is het huis volgens het bestemmingsplan uitsluitend bedoeld om te wonen, dan is een vergunning vereist om hiervan te mogen afwijken. Een B&B valt in de categorie 'kleinschalige verblijfsrecreatie.'

Meneer X lukt het maar niet om een vergunning te krijgen. Hij heeft twee keer een aanvraag ingediend bij de gemeente. Beide keren werden ze niet eens in behandeling genomen omdat belangrijke informatie ontbreekt. Maar de gemeente meldt niet welke gegevens nog moeten worden toegevoegd. Beide keren heeft meneer al wel € 600,- leges moeten betalen.

Hij komt op het spreekuur van de ombudsman. 'Wat doe ik fout? Ik heb geen idee,' zegt hij. 'Vertel me welke informatie er ontbreekt en ik dien weer een aanvraag in.' Uit de stukken blijkt niet meteen waar het probleem zit. Wel ziet de ombudsman dat meneer waarschijnlijk recht heeft op terugbetaling van een deel van de betaalde leges.

Het beste wat hij kan doen, is contact opnemen met een inspecteur van de gemeente en vragen wat er aan informatie ontbreekt. De ombudsman adviseert pas een volgende aanvraag in te dienen als volledig helder is wat de gemeente wenst. Mocht het langs deze weg nog niet lukken, dan moet meneer beslist opnieuw langskomen.

In plaats van de aanvraag meteen op formele gronden af te wijzen, had de gemeente ook zelf al bij de eerste aanvraag contact kunnen opnemen om uit te leggen wat eraan ontbrak. Dan had meneer niet onnodig twee keer hoge kosten gemaakt.

De gemeente constateert in deze zaak dat een burger - zonder opzet - niet alle noodzakelijke informatie verstrekt, maar feitelijk doet de gemeente daarna hetzelfde. Iets meer oog hebben voor en meedenken met de burger, had deze klacht kunnen voorkomen.

 De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdombudsman, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg.
Contact: Sint Jacobstraat 125, 2512 AN Den Haag
Telefoon: (070) 752 82 00
Website: ombudsman-denhaag.nl, jeugdombudsmanden Haag.nl
Telefonisch spreekuur: woensdag 13.00 tot 15.00 uur.
Maak hiervoor vooraf een afspraak via ombudsman@denhaag.nl of via (070) 752 82 00.

Campagne 'Den Haag tegen Corona' nu ook in het Haags

■ De campagne 'Den Haag tegen Corona' is vertaald in het Haags. Op 16 december ontvingen alle inwoners een poster van Haagse Harry als bijlage in De Posthoorn en de Scheveninger. De poster kun je op je raam en op je voordeur hangen. Zo laat je zien dat je je aan de maatregelen houdt en roep je anderen op dat ook te doen. De poster is ook in andere talen beschikbaar.

 Meer informatie?
denhaagtegen corona.nl/posterthuis

Een mooie jaarwisseling,

De jaarwisseling is door het coronavirus anders. De gemeente neemt maatregelen zodat deze periode zo goed mogelijk verloopt. U kunt zelf ook iets doen. Houd rekening met elkaar. Houd afstand. Kijk hoe u dit jaar oud en nieuw met elkaar kunt vieren op een verantwoorde manier.

De laatste jaarwisseling belandden zo'n 1300 mensen in ziekenhuizen en op huisartsenposten met vuurwerkletsel. Het handhaven van de openbare orde wordt tijdens de jaarwisseling op veel plekken in het land bemoeilijkt door incidenten rondom vuurwerk. De verkoop- en het afsteken van vuurwerk wordt de komende jaarwisseling eenmalig verboden. Dit om extra druk op de al zwaar belaste zorg en op de handhaving van de openbare orde te voorkomen. Vanuit de noodzaak om de werkdruk in deze pandemie rond de jaarwisseling niet verder op te laten lopen, is vanuit de zorg, politie en burgemeesters verzocht om een tijdelijk vuurwerkverbod.

Voorlichting op scholen

In december verzorgen medewerkers van Halt voorlichting aan kinderen op de Haagse basisscholen. Dit jaar doen ze dat over het vuurwerkverbod. Ze gaan met leerlingen de dialoog aan hierover. Onder andere over de aanpassingen en regels hierover. Wat doet het vuurwerkverbod in coronatijd met jongeren. Helaas konden door de lockdown niet alle ingelplande scholen bezocht worden.

Overlast melden

Heeft u tips over de opslag, vervoer, handel en het afsteken van illegaal vuurwerk? Of ervaart u overlast? Dan kunt u dat in aanloop naar de jaarwisseling op verschillende manieren melden.

Er geldt dit jaar een vuurwerkverbod met de jaarwisseling. Kinderen mogen wel sterretjes afsteken. PATRICIA REHE / HOLLANDE HOOGTE

- Bel direct 112 als u gevaarlijke en verdachte situaties ziet of als u getuige bent van vernielingen
- Bel de politie via 0900 - 8844 om andere tips over illegaal vuurwerk door te geven
- Meld via www.denhaag.nl/meldingen als er iets in de openbare ruimte kapot is
- Anoniem melding doen kan ook via Meld Misdaad Anoniem: 0800 - 7000

Door de onzekere situatie en beperkende maatregelen door corona kunnen dit jaar de vreugdevuren niet doorgaan. Sinds begin dit jaar zijn de gemeente en de bouwers van de vreugdevuren in Scheveningen, Duindorp, Escamp en Laak in gesprek. Met als doel om de vreugdevuren mét vergunning door te laten gaan. Maar door het coronavirus is dat helaas niet mogelijk. De inzet van alle partijen blijft voor volgend jaar hetzelfde. Tijdens de jaarwisseling

van 2021 naar 2022 is het voornemen om de vreugdevuren wel door te laten gaan.

Vragenlijst jaarwisseling

De gemeente wil graag weten hoe u de jaarwisseling heeft ervaren. Vanaf 1 januari 15.00 uur kunt u hierover een vragenlijst invullen via www.denhaag.nl/jaarwisseling.

Meer informatie? denhaag.nl/jaarwisseling

Verloot je boompje: lever kerstbomen in en win een prijs

Voor de Haagse jeugd wordt kerst pas écht leuk op 27 december. Dan begint weer 'Verloot je Boompje'. Overall in de stad kun je kerstbomen inleveren.

Elke boom is goed voor een zegel. Een volle spaarkaart met tien zegels levert een waardebon op van vijf euro. En elke zegel is een lot in een loterij met mooie prijzen.

'Vorige keer hadden we nog maar negen inleverpunten,' vertelt organisator Marc Brouwers van Project 8. 'Toen werden al 8.000 bomen gebracht. Dit jaar zijn er 37 locaties. Ik verwacht dat we de 30.000 bomen wel te halen. Wij zorgen dat ze bij Haagse Milieuservice komen om af

Op 27 december begint 'Verloot je Boompje'. Dit jaar in maar liefst zes stadsdelen.

JIM VAN LIER

Elke boom is goed voor een zegel. Een volle spaarkaart met tien zegels levert een waardebon op van vijf euro.

te voeren. Dat betekent veel minder zwerfbomen op straat en minder vuurtjes en andere rotzooi.'

Hoe ziet de prijzenpot eruit? 'Van alles wat. Je kunt een Playstation winnen, maar ook een minuut gratis winkelen in de supermarkt, een

juist nu voor iedereen

Houd afstand, maar blijf wel met elkaar in contact

Over een week is 2020 alweer verleden tijd. Veel mensen zullen daar niet rouwig om zijn: het was voor ons allemaal geen makkelijk jaar. Het coronavirus raakt ieders leven. Veel van wat we gewend zijn om te doen, gaat nu niet. Zelf heb ik dat natuurlijk ook ervaren. Het liefste wat ik doe, met heel veel Hagenaars en Hagenezen kennismaken, is voorlopig onmogelijk. Ik zeg u eerlijk: een fikse tegenvaller. En ik kan me goed voorstellen dat heel veel mensen uitkijken naar het moment waarop de beperkingen weer kunnen worden opgeheven. Juist daarom blijft het belangrijk dat wij ons aan de maatregelen houden. Om zo het virus onder controle te krijgen.

Maar even belangrijk is dat we er voor elkaar zijn in deze moeilijke tijd. Samen komen we hier doorheen. Mijn oproep aan iedereen in Den Haag is: verlies elkaar niet uit het oog. Als thuiszitten je dagelijks leven is, ligt eenzaamheid op de loer. U en ik, wij allemaal kunnen die eenzaamheid te lijf gaan. En zo kwetsbare en eenzame mensen tot steun zijn. Houd afstand, maar blijf wel met elkaar in contact.

Oud en nieuw is een bijzonder moment en dit jaar al helemaal: 2020 laten we achter ons, 2021 kan alleen maar beter worden. Of het een feestelijke avond en nacht wordt, hebben we allemaal zelf in de hand. Van harte wens ik alle Hagenaars en Hagenezen een vrolijke en veilige jaarwisseling.

Jan van Zanen,
burgemeester van
Den Haag

MARTIJN BEEKMAN

Veilig parkeren tijdens de jaarwisseling

Tijdens de jaarwisseling kunt u veilig en met korting parkeren in een parkeergarage. U kunt uw auto op 31 december parkeren en op 1 januari weer ophalen. Het aantal plekken per garage is beperkt (op = op). Reserveren is helaas niet mogelijk.

In de volgende garages kost parkeren 10 euro en krijgt u gratis twee HTM-kaartjes voor het wegbrengen en ophalen.

- Laak: Q-Park Laakhaven-HS, Rijswijkseweg 27
- Escamp: Parking Leyweg I (P1), Leyweg 791 en Parking Leyweg II (P1), Hengelolaan 170 z
- Centrum: Parkeergarage Veerkaden (Q-Park), Amsterdamse Veerkade 30
- Schilderswijk: Parkeergarage Haagse Markt (Q-Park), De Heemstraat 301

In de volgende garage kunt u gratis parkeren en krijgt u geen HTM-kaartjes:

- Scheveningen: Parkeergarage Scheveningen Bad (BKS), Zwolsestraat 426

Meer informatie? denhaag.nl/jaarwisseling

Coronaproof activiteiten voor jongeren

In de periode rond de kerst en oudjaar zijn er in de hele stad coronaproof activiteiten voor jongeren. Wat is er allemaal te doen?

- Door de hele stad zijn er buitensportactiviteiten voor jongeren tot 18 jaar.
- Online festival Den Haag Inside Out. Een festival met livestreaming concerten van onder meer de Goldband, de finale van de Talentenjacht Street Life, de winnende films van het the Hague Film Festival, een Pubquiz, een online Jamsessie en een online Escape Room.
- Haags E-Sports kampioenschap. Voorrondes in de stadsdelen vanaf 20 december. Finales op 30 en 31 december.

Meer informatie? denhaag.nl/jaarwisseling

Afval rond de jaarwisseling

Rond de jaarwisseling gaan verschillende afvalcontainers op slot. Breng uw afval dus op tijd weg en leg geen afval naast afgesloten containers.

- Verschillende ondergrondse restafvalcontainers zijn dicht op 31 december en 1 januari.
- Sommige bovengrondse containers worden voor de jaarwisseling weggehaald.
- Alle containers voor papier en plastic verpakkingen, blik en drinkpakken zijn op slot op 31 december en 1 januari.
- Alle containers voor textiel zijn op slot van maandag 28 december tot en met maandag 4 januari.
- Heeft u grofvuil? Het is helaas niet mogelijk om uw grofvuil in de periode van 25 december tot en met 2 januari op te laten halen. In die periode kunt u uw grofvuil wel zelf wegbrengen naar een afvalbrengrstation. Vanaf maandag 4 januari kunt u weer afspraken inplannen om uw grofvuil op te laten halen via denhaag.nl/afval.
- Wordt bij u het afval in vuilniszakken of minicontainers (kliko's) normaal op vrijdagdag opgehaald? Houd er rekening mee dat dit op vrijdagdag 25 december en vrijdag 1 januari niet gebeurt omdat het feestdagen zijn. Kijk op de huisvuilkalender op welke dag het afval dan wordt opgehaald.

Meer informatie? denhaag.nl/afval

Hoe komt u van uw kerstboom af?

Laat uw kerstboom ophalen of breng hem weg.

- Van 4 tot en met 13 januari worden 1 keer per week kerstbomen opgehaald. Kijk op denhaag.nl/huisvuilkalender op welke dagen de kerstbomen in uw straat worden opgehaald. Zet uw boom op de ophaaldag voor 7.45 uur op de stoep.
- U kunt uw boom ook wegbrengen naar het afvalbrengrstation aan de Plutostraat of De Werf. Neem uw afvalpas mee, die heeft u nodig om binnen te komen.
- In verschillende stadsdelen is er de inzamelingsactie Verloot je boompje, gericht op kinderen tot en met 12 jaar. Meer informatie vindt u op www.verlootjeboompje.nl.

Meer informatie? denhaag.nl/huisvuilkalender

Meer informatie? verlootjeboompje.nl

De gemeente investeert flink in de stad. De aanleg van nieuw openbaar vervoer en onderhoud aan wegen, bruggen en riolering brengen onvermijdelijk hinder met zich mee. Uiteindelijk is de stad straks klaar voor de toekomst. Op deze pagina leest u over plannen, werkzaamheden en resultaten.

Klaar

Bereikbaarheid: terugblik op 2020

Veel minder auto's en meer fietsen. Maar ook veel minder mensen in de tram en bus. De lockdown had grote invloed op het verkeer in de stad. Zeker in de maanden maart en april was het bijna stil op de Utrechtsebaan of het Rijswijkseplein.

In 2020 wandelden we meer en paktten vaker de fiets.

VALERIE KUIJPERS

Dat was ook zichtbaar in de cijfers: het autoverkeer was in maart bij de start van de lockdown 37 procent minder in vergelijking met november 2019. Dat was het beste terug te zien in de ochtendspits: meer dan de helft van het aantal auto's was verdwenen. Er was daardoor een aantal weken achter elkaar geen duidelijke ochtendspits meer. Ons reisgedrag veranderde radicaal

in 2020. We wandelden meer, paktten vaker de fiets, gingen op andere tijden de weg op en lieten het openbaar vervoer links liggen. Tegelijkertijd werd er hard gewerkt om de stad te onderhouden en te verbeteren. Werkzaamheden hadden het onverwachte voordeel van minder verkeersdruk. Zo konden

de uitvoerders goed doorwerken aan het vernieuwen van het asfalt op de Loevesteinlaan en de kruising Hofzichtlaan/het kleine Loo. Er is bijna een kilometer kademuur vervangen, waaronder aan de Valkenboskade en de Suezkade. We hebben de fietsenkelder onder station Den Haag Centraal opgeleverd en

een busplatform bovenop het station. Maar het huzarenstukje was toch de overkluizing van de Utrechtsebaan bij de Koekamp. Bent u benieuwd naar nóg meer afgeronde projecten in de stad? We hebben er hieronder een paar uitgelicht.

2020 in cijfers

- 14 kilometer riool vervangen
- 8 kilometer asfalt aangelegd
- 800 meter kademuur gerenoveerd
- 150ste kilometer tegelfietspad omgezet in rood fietsasfalt
- Op 100 kruispunten de verkeerslichten fietsvriendelijker afgesteld
- 6 Verkeersregelinstanties (VRI) vervangen. Dit zijn verkeerslichten en alles wat daarbij hoort, zoals kabels en masten.

 Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Den Haag maakt het openbaar vervoer fietsparkeren op auto orde

Ruim baan voor de fiets

Het was een goed jaar voor de fiets. Door coronamaatregelen paktten meer mensen de tweewieler. Ook leverde de gemeente een aantal mooie fietsvoorzieningen op. De komende jaren investeert de gemeente 65 miljoen euro in de fiets. Den Haag wil een echte fietsstad worden, voor alle Hagenaars. In 2040 is de fiets het belangrijkste vervoermiddel.

Op 2 december presenteerde de gemeente de fietsplannen voor de periode 2020-2025.

Om de plannen te realiseren investeert de gemeente 65 miljoen euro. Daarmee wordt de veiligheid en doorstroming op zeker 30 kruispunten verbeterd, zorgen we dat fietsers en voetgangers minder last hebben van elkaar en zal nog eens 13 kilometer aan tegelfietspaden vervangen worden door comfortabel rood asfalt. Verder komen er 40 nieuwe fietsenstallingen in wijken, winkelstraten en bij OV-haltes. Ook komen er meer veilige fietsroutes en wil de gemeente mensen bereiden die nu nog niet fietsen.

Fietsen wordt makkelijk
In wijken waar bewoners nu nog

Den Haag fietst!

Op www.denhaagfietst.nl vindt u het laatste fietsnieuws en kunt u kennismaken met de Haagse fietsambassadeurs. Ze houden van fietsen en vertellen graag waarom. Zodat u wellicht ook vaker de fiets pakt. Gewoon omdat fietsen fijn is, gezond en makkelijk. En het neemt minder ruimte in. Zo houden we de stad leefbaar en bereikbaar.

Van de zomer werden de nieuwe fietsenstalling aan het Koningin Julianaplein (boven) en het Jan Linzel fietsviaduct over de A4 geopend.

MARTIJN BEEKMAN, VALERIE KUIJPERS

weinig fietsen, krijgen zij fietslessen en komen fietsservicepunten. Samen met de ANWB wil de gemeente ervoor zorgen dat alle kinderen in Den Haag over een fiets kunnen beschikken.

Pareltjes voor de fiets

Het afgelopen jaar zijn verschillende fietsvoorzieningen opgeleverd. Denk bijvoorbeeld aan de fietsbrug over de Laak bij de Aagje Dekenlaan, het nieuwe Jan Linzelviaduct over de A4

en de nieuwe fietsenstallingen bij Hollands Spoor (ruimte voor 2.500 fietsen), de megastalling aan het Koningin Julianaplein (ruimte voor 8.000 fietsen) en de nieuwe stalling aan het Noordeinde (ruimte voor 120 fietsen).

Werk combineren

In 2020 is ook de fietsstraat Constant Rebecquestraat opgeleverd en werden de Waalsdorperweg, het Valkenbosplein en het Soestdijkse-

plein veiliger gemaakt voor fietsers. Het werk aan de fietspaden wordt zo veel mogelijk tegelijk gedaan met andere werkzaamheden in de stad. Zoals onderhoud aan het wegdek of de riolering, of het veiliger maken van de weg. Locaties waar de gemeente werkt aan fietsvoorzieningen zijn voortaan te herkennen aan een groen fietsverbeterpuntbord.

 Meer informatie?
denhaag.nl/fietsen

FRANK JANSEN

GEMEENTE DEN HAAG

ARNAUD ROELOFSZ

Soestdijkseplein in nieuw jasje

Het Soestdijkseplein kreeg in deze zomer een nieuwe inrichting. De verkeersveiligheid is verbeterd. Vooral voor het langzame verkeer, zoals fietsers en voetgangers. Er zijn vrijliggende fietspaden gekomen en fietsers hebben nu voorrang. Doordat er minder afslagen zijn dan in de oude situatie, kan het verkeer beter doorrijden. Ook is het Soestdijkseplein groener geworden. Net voor de kerstvakantie zijn er 18 bomen, 1.200 heesters en bijna 9.500 vaste planten geplant. Daarmee is de herinrichting klaar. De werkzaamheden voor de herinrichting van het Soestdijkseplein verliepen zo goed, dat het plein twee weken eerder open kon voor het verkeer.

Minder auto's in de Schilderswijk

Automobilisten kunnen de Schilderswijk en Stationsbuurt niet meer als doorgaande route gebruiken. De gemeente heeft doorgaande routes over de Hoefkade en de Parallelweg afgesloten. Om toch overal te kunnen komen, is de rijrichting in sommige straten aangepast. Te veel auto's gebruikten de Stationsbuurt en Schilderswijk als sluiproute. Daardoor was het hier erg druk. Er kwam veel uitlaatgas in de woonstraten en de drukte was ook gevaarlijk voor fietsers en de bewoners. Uiteraard kan bestemmingsverkeer met de auto nog steeds in de hele wijk komen. Minder auto's betekent schonere lucht, meer veiligheid en prettiger wonen.

Overkapping A12 gebouwd

In het begin van het jaar werd de overkapping over de A12 achter de Malietoren gebouwd. Dat leidde tot afsluitingen van de Utrechtsebaan. Afgelopen weken is de overkapping ook met struiken en bomen ingeplant. Daarmee kunnen fietsers en wandelaars zich nu prettig en door het groen tussen Koekamp en Haagse Bos bewegen. De overkapping is 25 meter breder geworden. De bouw is onderdeel van de verbetering van stadspark de Koekamp. Het park wordt opgeknapt waar 16 bomen bijkomen. Het terrein van Staatsbosbeheer wordt nog openbaar. Als alles klaar is, is het een waardige toegangspoort tot het Nationaal Park de Hollandse Duinen.

MARTIJN BEEKMAN

VALERIE KUIJPERS

ARNAUD ROELOFSZ

Oplevering busplatform

Het nieuwe busplatform bij Den Haag Centraal werd in maart dit jaar opgeleverd. De golvende overkapping springt direct in het oog, maar het platform heeft meer te bieden. Voor buschauffeurs is er een nieuw paviljoen. De wachtruimte voor reizigers is comfortabeler. De indeling van het platform is overzichtelijker. De instaphaltes liggen nu vlak voor de wachtruimte in de stationshal. De uitstaphaltes zijn aan de kant van de Anna van Buerenstraat. Internationale bussen hebben een eigen perron aan de kant van het Prins Bernhardviaduct. HTM- en NS-bussen maken incidenteel gebruik van de bestaande perrons voor vervangend vervoer.

Valkenbosplein veiliger

Open rond het Valkenbosplein is in 2020 veel gewerkt. Er was onderhoud nodig aan het spoor en de verkeersregelinstanties. Tegelijk maakte de gemeente het Valkenbosplein veiliger voor fietsers. Tijdens de spits waren er regelmatig fietsfiles op het Valkenbosplein. Daarom vond de gemeente dat het fietspad beter moest. Dit werk deed de gemeente tegelijk met gepland onderhoud aan de installaties die bij de verkeerslichten horen. Er is nu meer ruimte voor de fietsers en de verkeerslichten zijn beter afgesteld, waardoor er minder fietsfiles zijn.

Make over voor de Fred

De Frederik Hendriklaan heeft een make-over gekregen. De verkeersveiligheid is verbeterd, de riolering vervangen en het asfalt is vervangen door klinkers. Ook de kruising met de Willem de Zwijgerlaan is veiliger. Het ontwerp voor de herinrichting is gemaakt samen met de gemeente, vastgoedeigenaren en omwonenden. Om de verkeersveiligheid voor het gehele winkelgebied te verbeteren, is de verkeerssnelheid omlaag gegaan naar 30 kilometer per uur. Hierdoor rijdt bus 21 deels een andere route en niet meer door het drukke deel van de winkelstraat. Het gebied is nu prettiger voor voetgangers en er is minder verkeer.

De gemeente werkt aan de bereikbaarheid van stad en regio. Om de bereikbaarheid te verbeteren, legt de gemeente de Rotterdamsebaan aan. Dit wordt de nieuwe weg tussen knooppunt Ypenburg (A4/A13) en de Centrumring van Den Haag. Lees over de voortgang van het project.

Werk in uitvoering

Begin 2021 Rotterdamsebaan open

Bijna is het zover: de Rotterdamsebaan gaat open voor verkeer. Sinds de zomer wordt er onafgebroken gewerkt om alle noodzakelijke testen te doorlopen van de technische installaties in en rond de tunnel. Deze installaties zorgen er straks voor dat het verkeer veilig en vlot over de Rotterdamsebaan kan rijden. Vlak voor de kerstvakantie moeten alle testen afgerond zijn, voor het aanvragen van de vergunning om de weg te mogen openen voor het verkeer. De verwachting is dat de vergunning begin februari verleend is, waarna de slagbomen omhoog gaan en de eerste auto's over de Rotterdamsebaan kunnen rijden.

Het werk in de testfase heeft wat vertraging opgelopen, omdat bleek dat sommige installaties nog niet volledig naar behoren werkten. Er was tijd nodig om dit op te lossen. Daarnaast raakt de coronapandemie ook het werk voor de Rotterdamsebaan. Eerder dit jaar kon een Oostenrijkse leverancier lang niet naar Nederland komen om softwaresystemen te activeren en te testen. De aannemer kon dit uitein-

delijk oplossen door het werk samen met een Nederlands bedrijf af te maken. In oktober en november moesten veel medewerkers thuis blijven, omdat zij of iemand uit hun omgeving besmet raakten met het virus. Veel van het werk dat deze experts doen, kan niet vanuit huis gedaan worden. Dit betekent dat hetzelfde werk met minder mensen gedaan moet worden. Zij werken het klokje rond om ervoor te zorgen dat alle testen voor de kerstvakantie zijn afgerond.

Een belangrijk moment in de testfase was een oefening op locatie bij de Rotterdamsebaan met de hulpdiensten en de tunneloperators, begin november. Aan de hand van scenario's werd het bestrijden van een incident in de tunnel geoefend - van de melding en alarmering, coördinatie en afstemming op de plaats van het incident, tot aan het vrijgeven van het verkeer en hervatten van de reguliere bewaking van de tunnel. Met het oog op de veiligheid van de tunnel als deze open gaat voor het verkeer, is dit een belangrijke dag. De oefening verliep goed en daarmee is een belangrijke mijlpaal in de testfase behaald.

Een medewerker voert enkele laatste werkzaamheden uit aan ventilatoren in de Victory Boogie Woogietunnel. JURRIAN BROBBEL

Werk in uitvoering

Opening Rotterdamsebaan: online feest en open dag

Na 5 jaar bouwen aan de Rotterdamsebaan is de nieuwe weg nu bijna klaar. Begin februari 2021 is het zover en gaat de Rotterdamsebaan open voor verkeer. De gemeente en aannemer hadden dit moment heel graag gevierd met een open dag en een feestelijke opening voor een groot publiek. Helaas gaat dit niet door de coronamaatregelen. Daarom is de feestelijke opening online te zien en zijn er evenementen die u online kan bijwonen.

Online open dag en live meekijken met de officiële opening

Denk aan een online open dag, waarbij u alvast een virtuele rit maakt door de Victory Boogie Woogietunnel. Natuurlijk komt u hierbij meer te weten over de bouw, de aandacht voor duurzaamheid bij de Rotterdamsebaan en andere leuke wetenswaardigheden.

Er wordt nog hard gewerkt aan het programma, maar zeker is dat u de dag van de officiële opening thuis live kunt volgen.

Opening

Nieuwsgierig geworden? Vanaf half januari 2021 vindt u alles over de opening van de Rotterdamsebaan op www.rotterdamsebaan.nl. Hou ook de Facebookpagina en andere sociale media van de Rotterdamsebaan goed in de gaten.

5 jaar bouwen in beeld

Elke bouwfase van de Rotterdamsebaan was uniek. Van het vervangen van kabels en leidingen, slopen van gebouwen, tot het boren van de tunnel, inrijden van viaducten en inrichten van de openbare ruimte. Ruim 5 jaar bouwen ziet u in 4 minuten voorbij komen in een timelapse video.

Scan de QR-code om de timelapse video te bekijken of kijk op YouTube van de gemeente Den Haag, via de afspeellijst Rotterdamsebaan. Veel kijkplezier.

Meer informatie? rotterdamsebaan.nl en volg de Rotterdamsebaan op Facebook, Instagram en Twitter

Werk in uitvoering

Een nieuwe toegangsweg naar Den Haag

Begin februari 2021 gaat de Rotterdamsebaan open voor verkeer. Voor weggebruikers betekent dit dat zij naast de A12 ook van een andere route gebruik kunnen maken naar Den Haag. Vooral voor verkeer van of naar Rotterdam, Delft en Ypenburg biedt de Rotterdamsebaan straks uitkomst.

Minder vertraging in de spits

Een groot deel van het dagelijkse verkeer dat Den Haag inrijdt, rijdt via de Utrechtsebaan (A12). Hierdoor ontstaan er in de spitsuren vaak files op de Utrechtsebaan en zoekt sluisverkeer een weg door woonwijken in Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. Omdat er geen ruimte is om de Utrechtsebaan uit te breiden, is de Rotterdamsebaan aangelegd. De

Rotterdamsebaan verbindt de snelwegen (A4/A13) en de Centrumring van Den Haag met elkaar. Hierdoor worden de wegen rond Den Haag uitgebreid en is er meer ruimte voor het verkeer. En dat merkt het verkeer doordat er minder vertraging in de spitsuren is.

Tunnel

De Rotterdamsebaan loopt van het knooppunt Ypenburg met een tunnel onder Voorburg door en komt uit op de Binckhorstlaan. Daar sluit de nieuwe weg bij de Neherkade aan op de Centrumring. Vanuit Rijswijk of Ypenburg rij je de Rotterdamsebaan op via de Laan van Hoornwijck.

Meer informatie? rotterdamsebaan.nl

Beste zorgmedewerkers,

Van harte welkom in deze Haagse eregalerij voor zorgmedewerkers werkend of wonend in onze stad. Jullie doen fantastisch werk. Nauwelijks bijgekomen van de eerste coronagolf, gingen jullie alweer vol aan de bak voor de tweede. Van ziekenhuis tot verpleeghuis en zorg aan huis: vanuit een hart voor de medemens zetten jullie door. Jullie verdienen het dan ook om te worden ingelijst.

Enkele honderden 'selfies' sieren nu deze eregalerij in onze Stadskrant. Daarmee geven jullie ook een gezicht aan al die duizenden andere zorgmedewerkers die zich onvermoeibaar blijven inzetten.

Jullie komen het meest indringend in aanraking met de gevolgen van het coronavirus. Jullie zijn er aan het bed bij als mensen ontwaken uit hun nachtmerrie en langzaam maar zeker weer kunnen beginnen aan de soms lange weg

naar herstel. Jullie zijn er ook bij op de meest onbarmhartige momenten – wanneer mensen aan de gevolgen van het coronavirus komen te overlijden. Het doet ons verdriet dat ook onze stad zoveel doden heeft te betreuren. Tegen al die mensen die dierbaren hebben verloren, zelf ziek zijn, of nog herstellende – zeggen wij: sterkte. Heel veel sterkte.

Mensen die andere mensen helpen: als zorgmedewerker vinden jullie dat misschien vanzelfsprekend. Wij zien jullie tomeloze inzet echter ook als symbool voor de enorme veerkracht van onze stad. Deze moeilijke tijd brengt gelukkig ook heel veel moois en goeds in mensen naar boven. Dat raakt ons. Dat ontroert ons. Dat inspireert ons. En daar zijn wij als gemeentebestuur dankbaar voor.

In die gedachten wensen wij jullie fijne feestdagen, een veilige jaarwisseling en een gezond nieuwjaar.

Haagse eregalerij Zorgmedewerkers

■ Honderden Haagse zorgselfies kwamen er binnen na onze oproep op social media. Verpleegkundigen, artsen, ambulancemedewerkers, schoonmakers, vrijwilligers... allemaal fotograferden zij zichzelf op hun werkplek in Den Haag. Alle geschikte foto's hebben een plek gekregen in de Haagse eregalerij zorgmedewerkers in deze Stadskrant (kijk op pagina 10 en 11). De foto's zijn ook online te zien op Facebook, LinkedIn en Twitter.

Meer informatie?
facebook.com/gemeenteDH
linkedin.com/company/gemeente-den-haag
twitter.com/gemeentedenhaag

Burgemeester Jan van Zanen en wethouders Bert van Alphen, Robert van Asten, Martijn Balster, Hilbert Bredemeijer, Saskia Bruines, Anne Mulder, Kavita Parbhudayal en Liesbeth van Tongeren

Golfbrekers

Jullie: zorgdragers

Geven naastenliefde

op lange dagen zonder visite

Zetten onze bloemen in vazen

lezen voor uit beterschapskaarten

Je waakt over ons als de vuurtoren

Breekt het virus

als de golfbrekers op het Noorderstrand

Beschermt onze gezondheid

als de blokken rondom de havenhoofden

Wij volgen jullie

over de Laan van Meerdervoort

naar apotheken en op-leeftijd-oorden

Zien jullie in witte pakken

door de aderen van de stad trekken

Soms word je overvraagd

maar je liefde voor de medemens blijft rijkelijk

als de tuinen van park Clingendael

Je daden zijn verstrekkender dan de kustlijn

Jullie zijn de longen van de stad

pompen de zeelucht

door de harten van Den Haag

Sjaak Kroes

Stadsdichter Den Haag

Haagse eregalerij zorgmedewerkers

Kerst in coronatijd

Dit jaar kunnen we kerst en oud & nieuw helaas niet vieren zoals we gewend zijn. In deze kerstspecial vertellen Hagenaars hoe zij binnen de coronamaatregelen de feestdagen vieren.

Rijk aan familie

'Maak je over mij geen zorgen met Kerstmis,' heeft Tiny Verberne (93) tegen haar kinderen gezegd: 'Ze kunnen beter hun eigen kinderen ontvangen'. Verberne woont zelfstandig in de Rivierenbuurt. Als oudste van zeven kinderen was ze zelfstandigheid gewend. 'In de oorlog zat mijn vader ondergedoken. Als er een razzia kwam, moest ik de Duitsers te woord staan, want ik had Duits gehad op de mulo.'

'Ik ben gelukkig. Ik heb vier kamers en een tuin. Ik ben niet rijk, maar wel rijk wat kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen betreft.' Drie van haar vier kinderen wonen in de omgeving en brengen haar boodschappen. 'Ik heb een groot portiek, daar staan we dan even te kleppen. Ik heb elf achterkleinkinderen. De laatste is een maand geleden geboren, die heb ik al in mijn armen kunnen houden toen alles weer een beetje mocht. En nu zijn mijn vriendinnen weer aan de beurt om op bezoek te komen.'

Tiny Verberne: 'Ik vermaak me wel.'

Toen de jaarlijkse kleinkinderendag niet kon doorgaan, organiseerde haar oudste kleindochter een verrassings-high-tea plus videoverbinding met alle kleinkinderen. 'Volgend jaar is de tiende keer, bij leven en welzijn vieren we het dan dubbelop.' Zelf haalt Tiny Verberne met Kerstmis een kippenpootje uit de vriezer. 'Ik heb nog dertig boeken liggen en ik speel Wordfeud met zeven spelers. Ik vermaak me wel!'

Turkse hapjes en olieballen

'Mijn opa en oma zal ik deze feestdagen het meest missen,' vertelt Büstra Celik (17). 'Met oud en nieuw zijn wij altijd met veel familie bij elkaar. Ook ooms en tantes en nichten en neven. Maar opa is een jaar geleden overleden en oma overwintert in Turkije. Het wordt sowieso anders. Deze keer zijn we alleen met mijn ouders en broertjes en zusjes. Mijn vader houdt van veel bezoek, maar door corona is hij erg bezorgd en wil geen risico lopen. Hij zegt ook steeds tegen ons: 'Was goed je handen. Doe je masker op als je ergens binnegaat.'

'Bij sommige Turkse families staat voor de gezelligheid een kerstboom in huis, bij ons niet. We vieren wel uitgebreid oud en nieuw met lekker Turks eten, maar ook dingen als olieballen. Vroeger hebben we weleens lootjes getrokken en cadeautjes voor elkaar gemaakt. Het is altijd een beetje een mix van Turkse en Nederlandse gebruiken.'

'Volgend jaar wordt voor mij spannend. Ik zit in de zesde van gymnasium Haganum. Als het lukt, zou ik graag hierna geneeskunde studeren. Corona laat zien hoe belangrijk gezondheidszorg is. Het lijkt me mooi om daar te werken. Eerst maar eens slagen voor het eindexamen.'

Een Haags Kerstverhaal door Leo van der Velde, columnist van AD Haagsche Courant en auteur van oa het boekje 'Lieve Rachel', over het Den Haag van toen en nu.

'Opa geen hug geven, er is corona hoor!'

Leo van der Velde: 'Als ik koffie bij mijn nazaten drink krijg ik een eigen plek.'

De eerste keer dat ik een culinaire bijdrage aan een kerst diner heb geleverd was ik 17 jaar. Het was ook de laatste keer. Omdat oma en opa op de etage onder ons woonden mochten we daar aan de grote tafel eten. In de keuken boven had mijn moeder alles bereid. Aardappelen, spruitjes, appelmoes en een rollade. Ik zou het dessert maken. Gelatinepuddinkjes. Omdat ik was vergeten fruitstukjes te halen verving ik die door plastic Disneyfiguurtjes. In de halve puddinkjes stopte ik Dagobert Duck, Goofy, Minnie Mouse, noem maar op. Daarna goot ik de rest van de gelatine er op en liet mijn creaties in de koelkast opstijven. Het resultaat was prachtig. Ik kreeg zelfs applaus toen ik met een dienblad vol binnen kwam. Mijn zusjes, m'n grootouders, bijna iedereen nam meteen een hapje en spuugde dat gelijk weer uit. Mijn (toen nog) vriendin heeft de rest van ons huwelijk dat verhaal opgedist, als ik op een verjaardag vertelde dat ik ooit in de keuken van cruiseschip s.s. Rotterdam heb gestaan. Zij had een Donald Duckje in haar kerstpudding.

Dit jaar ben ik eerste kerstdag uitgenodigd

bij mijn zoon. Zijn vrouw kan heerlijk koken. In verband met corona zet hij sinds maart mijn stoel tegenwoordig strategisch neer. Al heeft hij nooit hardop gezegd bezorgd te zijn dat ik, via mijn kleindochters, van acht en vier jaar, het virus kan oplopen, of dat ik het misschien overbreng. Hij is zo voorzichtig, omdat hij iedere dag bij patiënten met copdh en corona zuurstofinstallaties plaatst en controleert. Als ik koffie bij mijn nazaten drink krijg ik dus een eigen plek. Van de zomer was dat niet moeilijk in de tuin. Nu blijf ik meestal aan tafel zitten, terwijl de rest op het L-vormig bankstel is gepluist. Als een van de kleindochters de buitendeur voor me opent hoor ik hem in de kamer roepen. 'Opa geen hug geven. Blijf van hem af. Er is corona hoor!' Daar houden ze zich keurig aan. Tôt het moment dat hun moeder in de keuken aan het koken is en pa iets boven gaat pakken. Zodra hij uit zicht is rennen de dames metjes op me af en knuffelen me innig en welgemeend. Als ze pa weer op de trap horen, rennen ze terug naar hun plekje en proberen onschuldig te kijken.

Ik kijk uit naar eerste kerstdag.

Scheveningen pakt uit

Voor zeker zeventig huishoudens in Duindorp en Scheveningen was zaterdag 19 december een geluksdag. Ze kregen een groot kerstpakket. Speelgoed, verzorgingsproducten, kaarsjes, culinaire specialiteiten en alles wat er normaal in kerstpakketten zit.

Een leuke verrassing en extra welkom in huishoudens met een krap budget. December is een dure maand. Mensen met een laag inkomen voelen dat extra hard. De huishoudens waren de afgelopen maanden aangemeld bij Edith Knoester uit Duindorp door burens, vrienden of familie. 'Als je een beetje oog voor elkaar hebt, dan weet je wie het moeilijk hebben,' vertelt Edith. 'De mensen zelf lopen daar niet mee te koop. Daarom heb ik een oproep geplaatst om door te geven wie goed een kerstpakket kunnen gebruiken. Door corona is de armoede toegenomen. Mensen hebben hun baan verloren of kunnen minder uren werken.'

Weggeefhoek

Edith heeft in 2018 de Weggeefhoek Scheveningen/Duindorp opgericht. De leden bieden elkaar via Facebook gratis overtollige spullen aan (kleding, meubels, speelgoed enzovoort). De kerstactie sluit daarop aan. 'Vorig jaar hebben we met een paar vrijwilligers kerstpakketten gemaakt met spullen

uit onze eigen voorraadkasten. Dat was nog heel kleinschalig.'

Grote groep vrijwilligers

'Deze keer is het een echte organisatie geworden met een grote groep vrijwilligers. Ongelooflijk wat er allemaal is binnengekomen. Een winkel uit de Keizerstraat bracht kant-en-klaar ingepakte cadeautjes. En een tikkie-actie leverde 3.000 euro op. Naast alle ingeleverde spullen hebben we ook nog veel kunnen kopen. Op het laatst lag mijn hele huis vol, tot en met de gang.'

'Van het uitdelen op 19 december hebben we een klein coronaproof feestje gemaakt met een kerstman in de hoofdrol. Geweldig om te zien hoe blij kinderen zijn met wat extra speelgoed of iets lekkers. En ouderen die dankbaar zijn dat er aan hen wordt gedacht. Dit doet iedereen goed. Het is fijn om iets te geven en het is fijn om iets te krijgen, zeker als je het niet breed hebt. Ik wil er volgend jaar mee doorgaan, maar niet meer vanuit huis. Daarvoor is het te groot geworden.'

Edith Knoester: 'Geweldig om te zien hoe blij kinderen zijn met wat extra speelgoed of wat lekkers.'

Cindy Maharajh: 'De kerstgedachte spreekt iedereen aan.'

Videobellen met Trinidad

'Mijn familie woont in Trinidad,' vertelt Cindy Maharajh uit Wateringse Veld. 'Met Kerstmis proberen we elkaar altijd op te zoeken. Mijn moeder of een zus komt naar Nederland. Of ik ga naar hen toe. Maar dit jaar kunnen we alleen videobellen. Als ik op oudejaarsavond om twaalf uur naar Trinidad bel om Happy New Year te wensen, is het daar nog pas zes uur in de avond. Als zij zover zijn, liggen wij op bed. Maar ja, in mijn dromen ben ik bij ze.'

Cindy viert de feestdagen met haar man en kinderen. De jongste zoon van 18 zit in het leger en de oudste dochter studeert in Tilburg. Bezoek komt er niet. Al maanden worden verjaardagen en feestjes overgeslagen. 'Ik hou het af. Het is coronatijd, dan wil je toch geen risico lopen. We gaan gezellig op eerste kerstdag ontbijten, 's middags een kerstfilm kijken en lekker avondeten. Heel rustig allemaal. De eerste kerstdag is voor het spirituele en de bezinning. De tweede kerstdag wordt het materialistisch: dan komen de cadeautjes.'

Doos met lekkers

'Van huis uit kom ik niet in de kerk. Maar een vriendin die christen is, nodigt mij weleens uit bij een kerstviering. Dan kom je helemaal in de stemming. Een versierde kerk, prachtige muziek en luisteren naar mooie verhalen. De kerstgedachte spreekt iedereen aan. Wij brengen met vrijwilligers rond de feestdagen bij ouderen in de buurt altijd een doos met lekkers. Dat probeer ik nu weer te

organiseren, maar zonder uitgebreid praatje aan de deur. De doos op de stoep zetten, aanbellen en snel naar de volgende.'

Kerstnostalgie

Wie het moeilijk heeft met deze door corona sobere feestmaand, kan altijd nog herinneringen ophalen aan vroegere feestdagen, vindt Cindy. 'We hebben zoveel leuke dingen meegemaakt toen de kinderen klein waren. Ze geloofden heilig in Sinterklaas en keken al dagen uit naar oud en nieuw. Ik kan er uren over vertellen. We hebben veel plezier als we eraan terugdenken. Een beetje kerstnostalgie kan troost geven.'

'Mijn man zet met oud en nieuw altijd een grote ton buiten om een houtvuur te maken. De burens brengen lekker hapjes mee. Heel leuk om met de straat het nieuwe jaar te beginnen. Dat zal dit keer anders gaan. Jammer natuurlijk, maar tegelijkertijd mogen we ook wel dankbaar zijn. We hebben het hier best goed. Coronaregels zijn vervelend, maar dit is tijdelijk. In andere landen zijn de problemen veel groter en blijvend.'

Bettelies Westerbeek: 'Er is veel behoefte iets te horen over hoop.'

Andere kerst in Moerwijk

Bettelies Westerbeek is pastor bij de gemeenschap 'Geloven in Moerwijk'. Ze vindt dat ze een taak heeft voor de hele buurt, niet alleen voor christenen.

In onze gemeenschap vind je mensen uit heel verschillende achtergronden. Doordat iedereen van de kerk hier ook woont, zijn we allemaal buren. Bekeren is niet ons doel; we willen zorg dragen voor elkaar en voor de buurt en daaraan valt hier veel te doen. Westerbeek noemt 'Geloven in Moerwijk' een praktische huis-tuin-en-keukenkerk. 'We volgen Jezus na in praktische dingen. In een buurt als Moerwijk vragen veel mensen zich af: heb ik genoeg eten op tafel, haal ik het einde van de maand? Daarom hebben we bijvoorbeeld een buurttuin en een weggeefwinkel.'

Al bij de eerste coronamaatregelen zag Westerbeek grote gevolgen. 'Velen in de wijk wonen klein en zitten dicht op elkaar. Ze hebben weinig reserves of niet veel stabiliteit thuis. Niet iedereen kan makkelijk thuis onderwijs geven. Veel vrouwen komen nergens meer. Er is veel corona in de wijk. We verlichten nu de druk op gezinnen een beetje met een maaltijdproject bij de voedselbank. Mensen kunnen twee keer per week een maaltijd ophalen.'

Stil staat de kerk bepaald niet. 'Bij ons draaide het nooit het meest om de zon-

dagse diensten, maar vooral om wat we extra doen. Gelukkig kunnen we onze kerkdienst eens per maand nog houden, en daar komen eerder meer dan minder mensen op af. Voorheen hadden we vaak maar twintig bezoekers, nu halen we die dertig wel. Onze gezellige pizza-avonden kunnen dan weer niet doorgaan. De diensten zijn soms de enige plek om elkaar nog echt te ontmoeten. En er is veel behoefte iets te horen over hoop en zich te verbinden met een groter verhaal.'

Ook Kerstmis zal er dit jaar anders uitzien. 'Het jaarlijkse Kerstwandelfeest, waar bewoners scènes uit het kerstverhaal op locatie speelden, kan niet doorgaan. We voelen ons als kerk verantwoordelijk voor veiligheid en gezondheid, dus we organiseren niet al te veel. Wel zorgen we dat niemand, die dat niet wil, alleen hoeft te zitten. We hebben gratis kerstbomen uitgedeeld in de buurt en de kerstnachtdienst is nu online.'

Andere jaren combineert Westerbeek de kerkelijke activiteiten met familiebezoek. Dit jaar ziet ze haar familie niet. 'Ik vertrouw erop dat er ook weer een kerst komt waar we wel bij elkaar kunnen komen en elkaar in vrijheid ontmoeten.'

Kilo's kwijt in coronatijd

Terwijl veel Nederlanders door gedwongen thuiszitten flink zijn aangekomen is Cees Wanders (69) juist kilo's afgevallen. Met kerst doet hij het ook rustig aan met eten. Hoe heeft hij dat voor elkaar gekregen?

Ik ben dit jaar veel meer gaan bewegen. Elke week twee keer sporten, verder veel wandelen en werken in de tuin. Ik heb altijd een zittend beroep gehad als trambestuurder. Sport was niet mijn ding. Sinds ik meer beweeg, is er al tien kilo af.'

Op donderdag en zaterdag wandelt Cees van zijn woonhuis aan de Leyweg naar sportvereniging Kameleon aan het Veldzicht. Een vereniging speciaal voor mensen met een chronische ziekte, een beperking of die herstellen van een zware behandeling. Cees is hartpatiënt en heeft meerdere tia's gehad (een tijdelijk verstopt bloedvat in de hersenen). Door het risico op herhaling mag hij geen auto meer rijden, vandaar ook al het wandelen.

Cees: 'Rookt u? vroeg de dokter aan mij. 'Ja, een pakje per dag,' zei ik. 'Dan kunt u daar beter mee stoppen.' Sindsdien heb ik geen sigaret meer aangeraakt. Ik drink ook niet meer en ben gaan sporten. Onze coach Willemijn Westerlaken spreekt van tevoren met je af aan welk doel je gaat werken: conditie opbouwen, spierkracht ontwikkelen of afvallen. De oefeningen worden daarop afgestemd. Bij mij was het eigenlijk alle drie hard nodig.'

'Tijdens de eerste lockdown heeft Willemijn

via zoom trainingen gegeven. Nu is het gebouw van Kameleon weer gesloten, maar de trainingen gaan door in de buitenlucht in het Zuiderpark. Natuurlijk binnen de coronaregels. Heel fijn dat we zo veilig kunnen blijven sporten. Tijdens de feestdagen zal het ook stiller zijn dan anders. We nodigen met kerst altijd een buurvrouw uit die alleen is. Verder laat ik een restaurant waar we al jaren komen een diner thuis brengen. Dan verdienen die mensen ook wat. Ik doe het rustig aan met eten, want elke kilo extra moet er ook weer af.'

Het Bewegloket Den Haag begeleidt mensen met een chronische ziekte of een beperking naar activiteiten zoals bij Kameleon. Het aanbod is groot: van zwemmen, bootcamp en basketbal tot sjoelen. Via een handige tool kun je online een keuze maken.

'Voor iedereen is er een passende activiteit,' zegt beweegcoach Soraya Samuels. 'Ook in coronatijd. Als we ons aan de regels houden, kan veel gewoon doorgaan. Kom je zelf niet uit het aanbod of ben je bang om weer iets te ondernemen, bel dan voor een afspraak. Wij zorgen voor maatwerk en begeleiding.'

Meer informatie?
uniekporten.nl
06 11 03 20 34

Cees Wanders: 'We nodigen met kerst altijd een buurvrouw uit die alleen is.'

Moska Maqsoodi: 'We vieren het normaal groots en met de hele familie.'

Kerst met 'De Mussen'

Kerst vieren met haar familie zit er dit jaar voor Moska Maqsoodi niet in. Ze blijft thuis met haar man en twee dochters.

W e vieren het normaal groots en met de hele familie. Zij wonen verspreid over de wereld en kunnen door corona nu niet reizen. Dit jaar zijn we met zijn viertjes thuis. Ook gezellig, maar wel een beetje leeg.'

Moska is Participatiemedewerker in het bruisende buurtcentrum 'De Mussen' in de Schilderswijk. De kerstdagen beginnen voor haar op kerstavond, samen met heel veel wijkbewoners. 'In aanloop naar de kerstdagen ontvangen honderd zorgvuldig geselecteerde gezinnen een maaltijdbox met recepten en ingrediënten voor zeven complete maaltijden. Op 24 december kook ik live via een webinar. De gezinnen kunnen, vanuit hun eigen huizen, meekoken als ze dat willen. We zingen liedjes en eten vervolgens samen. Zo zijn we toch nog een beetje bij elkaar.'

Cultuur omarmen

Op haar tweeëntwintigste kwam Moska vanuit Afghanistan naar Nederland met haar ouders. De ervaringen die ze opdeed in haar eigen leven, gebruikt ze dagelijks in haar werk. Ze zet zich in voor moeders in de wijk en organiseert activiteiten voor kinderen tussen de 7 en 18 jaar. 'De stappen die ik zelf als nieuwe Nederlander heb doorgemaakt, wil ik meegeven aan deze moeders.

Als zij niet bereid zijn om de taal te leren en de Nederlandse cultuur te omarmen, kunnen ze hun kinderen niet de juiste normen en waarden meegeven. Zo'n vangnet is voor kinderen en hun toekomstperspectief, erg belangrijk.'

Corona is regelmatig onderwerp van gesprek. 'Er rust een taboe op het doen van een coronatest,' vertelt Moska. 'Mensen die ziek zijn geweest, willen er niet over praten. Thuisblijven bij klachten is dus ook niet standaard. Dat wordt wel beter gelukkig.'

Deze bijzondere tijd vraagt om een andere werkwijze. Moska mist het directe contact enorm. 'We zien de wijkbewoners helaas veel minder. 'De Mussen' is een ontmoetingsplek en persoonlijk contact is belangrijk. We knuffelen elkaar en geven elkaar steun. Dat vervang je niet met een digitale bijeenkomst. Ik bel wel regelmatig, of neem contact op via Whatsapp. Maar alle 2000 bezoekers spreken die we normaal wekelijks zien, nee dat gaat helaas niet.'

Moska woont zelf niet in de Schilderswijk, maar draagt de wijk een warm hart toe. 'We hebben onze uitdagingen, maar ik vind het jammer dat de wijk vaak negatief neergezet wordt. Nergens in Den Haag is men zo verbonden met elkaar. Er is zorg en saamhorigheid. Dat maakt dat ik, na bijna negen jaar, nog steeds elke dag met plezier naar mijn werk fiets.'

Sterchef in eigen keuken

'Nu de gasten niet naar ons kunnen komen, brengen wij de maaltijden naar de gasten toe,' vertelt Saskia de Kuijter van Restaurant 6&24.

Onze medewerkers die normaal de gerechten uitserveerden, rijden nu door de stad om kerstboxen te bezorgen. Al het voorwerk is gedaan. Je hoeft alleen de vijf gangen nog af te maken. Iedereen kan zich sterchef in eigen keuken voelen, zonder uren bezig te zijn.'

Begin 2018 openden Saskia (gastvrouw en sommelier) en Rik van de Laar (chef) 6&24 aan de Nobelstraat 13. De cryptische naam verwijst naar hun geboortedagen. Saskia vertelt hoe de feestdagen er 'normaal' uitzien. 'Eén grote happening. Alle dagen druk. We hebben het hier nu twee keer meegeemaakt. Oktober, november en december zijn topmaanden. Dan draaien we bijna de helft van de jaaromzet. Bedrijven sluiten bij ons het jaar af met hun personeel of nodigen zakenrelaties uit. En natuurlijk veel familie-diners. Het restaurant in kerstfeer is voor mij de leukste tijd van het jaar.'

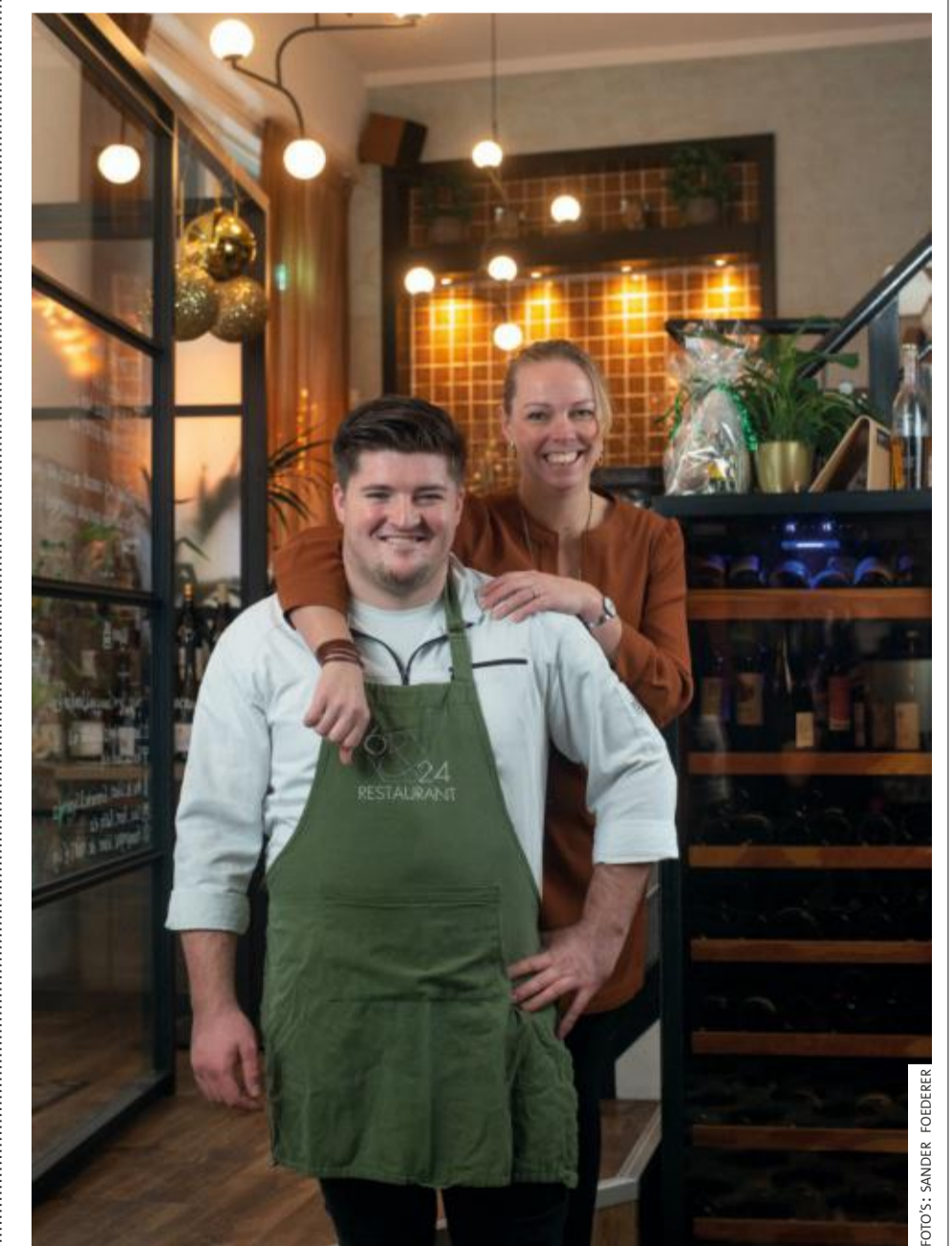
6&24 kerstpakket

De tafels blijven onbezet, maar in de keuken wordt doorgewerkt aan menu's voor thuis. Saskia en Rik hebben voor het eerst ook een kerstpakket samengesteld met dezelfde

producten die ze in hun gerechten verwerken. Tien eerlijke specialiteiten van Nederlandse boeren en kwekers zoals natuurzuivere honing uit Noord-Holland, kaas uit Brabant en een worstje uit Gelderland. Bij elk artikel zit een beschrijving over de productiewijze en herkomst.

'De kerstpakketten doen het goed. In plaats van hier te eten met relaties en medewerkers sturen bedrijven nu een kerstpakket. We bezorgen het grootste deel zelf. De verdienen maken een klein beetje goed van het verlies dat we sowieso maken. Van de twaalf maanden waren we er zes gesloten. Het is vooral frustrerend dat je niet kunt doen wat je het liefste doet. Een eigen restaurant was een droom die uitkwam. Dit geven we niet zomaar op.'

'Voor nu is het belangrijkste om bij gasten in beeld te blijven, zodat ze ons straks weer weten te vinden. Vandaar de bezorgmaaltijden en kerstpakketten. Verder is het fijn medewerkers de kans te geven om nog wat te verdienen. Stil zitten en wachten op betere tijden, past sowieso niet bij ons karakter. En nu vol goede moed door naar 2021. Laat alles weer snel normaal worden, dat is de beste wens voor het nieuwe jaar.'

Saskia de Kuijter: 'Laat alles weer snel normaal worden, dat is de beste wens voor het nieuwe jaar.'

Elke maandag wordt er 200 liter soep gekookt in de keuken van Villa Ockenburgh. De soep wordt rondgebracht bij eenzame ouderen in Loosduinen.

HENRIËTTE GUEST

Westlandse tuinders, leerwerk-restaurant Villa Ockenburgh, Den Haag Werkt, de Participatie Keuken, het Piramide College en ROC Mondriaan. Samen slaan ze de handen ineen om eenzame ouderen in Loosduinen soep én een gezellig moment te bezorgen. 'Soeperkeuken' is een bijzonder project, dat na corona een vervolg krijgt.

Samen soep maken voor ouderen

Villa Ockenburgh is het nieuwe restaurant in het landhuis Ockenburgh, dat de afgelopen jaren helemaal is opgeknapt. Iedereen in Loosduinen kent het. In het restaurant krijgen onder anderen mensen die niet zo makkelijk een baan vinden nieuwe kansen en een opleiding. Door corona kunnen bezoekers in het restaurant momenteel alleen terecht voor take-away maaltijden en koffie met koek.

'Maar je kunt altijd nog iets doen, niets doen is geen optie in deze coronatijd,' zegt Petra Brekelmans, die het burgerinitiatief de afgelopen acht jaar aanvoerde. Dus toen stadsdeeldirecteur Mustapha el Boumeshouli haar vroeg iets moois te bedenken voor 'zijn' stadsdeel Loosduin reageerde ze enthousiast.

Horeca

Brekelmans kwam al snel met een idee, dat zij vorm gaf samen met de nieuwe sociaal ondernemers van restaurant Villa Ockenburgh. 'We wilden graag eenzame ouderen eens in het zonnetje zetten. Leon

Wie doet wat?

- Westlandse tuinders: zij geven kisten met groente.
- Restaurant Villa Ockenburgh: zij coachen mensen bij het koken van véél soep en leiden ze op.
- Haagse horeca-ondernemers: zij stellen hun keukens beschikbaar en koken zelf ook soep voor eenzame ouderen in andere wijken dan Loosduinen.
- De Participatie Keuken van Ben Lachhab: coördineert het koken en organiseert het rondbrengen bij de ouderen.
- De jongeren van Follow Your Dreams brengen onder andere de soep rond. Ook meewerken aan een soeproject in jouw buurt? Mail naar info@participatiekeuken.nl of kijk op de website.

Meer informatie?
participatiekeuken.nl/ik-wil-helpen
villaockenburgh.nl

Harinck en Raymond Talsma runnen het restaurant via hun cateringbedrijf House of Lords. Toen corona kwam zeiden zij: wij hebben al mensen van Den Haag Werkt en leerlingen uit het speciaal onderwijs en het ROC in onze opleiding zitten. Met die mensen gaan we iets doen.'

'Leon en Raymond zetten zich met hart en ziel in voor leerlingen van het speciaal onderwijs, mensen van Den Haag Werkt en vele anderen die net een steun in de rug nodig hebben om een plek te kunnen vinden op de arbeidsmarkt. En ze zijn trots dat ze dit mogen doen. Financieel is het wel heel zwaar. Raymond Talsma heeft daarover gezegd: als de overheid ons tijdens corona niet gesteund had, was alle horeca nu failliet geweest. Ze hebben ons overeind gehouden en nu is het tijd om iets terug te geven.'

Samen met de Participatie Keuken van Ben Lachhab gingen Harinck en Talsma tijdens de eerste golf aan het werk om honderdduizend maaltijden te bezorgen bij ouderen. 'Alle grote keukens stonden leeg, dus ze mochten koken in het hoofdkantoor van Shell, in het

World Forum en natuurlijk bij hun eigen cateringbedrijf.'

Twee kisten groente

Nu wordt er elke maandag 200 liter soep gekookt in de keuken van Villa Ockenburgh. Jongeren van Follow Your Dreams en vrijwilligers van Ockenburgh gaan bij Loosduinse ouderen langs voor een praatje en een kopje soep.

'In deze moeilijke tijd groeien mensen soms uit elkaar. Dit zijn mooie initiatieven voor meer saamhorigheid. We hebben gezien wat een buurtinitiatief kan doen voor Loosduinen. Dit moet je met de hele gemeenschap samen doen,' vindt Brekelmans. 'Je hebt keukens die leeg staan, je hebt het Westland in de achtertuin – twee kisten overgebleven groente willen veel tuinders wel inbrengen. Het stadsdeel weet via de welzijnsorganisaties welke mensen hier behoefte aan hebben.'

Van Brekelmans mag iedereen het Loosduinse voorbeeld volgen.

'Via Koninklijke Horeca Nederland afdeling Den Haag hebben we een oproep gedaan aan andere Haagse horecabedrijven om zoets

óók te gaan doen en we zien dat dat inderdaad gebeurt.'

Aanschuiftable

Na corona zullen de problemen van eenzame en kwetsbare mensen alleen maar groter worden zijn, verwacht Brekelmans. 'In Villa Ockenburgh willen we graag dat er een aanschuiftable ontstaat, waar iedereen met iedereen een lekker diner kan eten – voor elk passend budget. We willen die financiële grens weghalen. Ockenburgh is een aristocratisch huis, maar Jacob Westerbaen, de oorspronkelijke stichter van deze buitenplaats, was helemaal niet iemand die zou zeggen 'dit is mijn gouden paleis, wegwezen allemaal.' Hij zei: 'Dit is een klein paleis, groot genoeg voor iedereen om ervan te genieten.' De gewone mensen mochten op zijn landgoed fruit komen plukken en toegang tot zijn schouwburg was altijd gratis. In die geest werken we nu ook met de vrijwilligers van ons burgerinitiatief. Ockenburgh is een plek waar iedereen van moet kunnen genieten. Corona laat ons opnieuw zien dat er meer is te verdienen dan geld alleen.'

Energie uit de Wijk Challenge Nieuwe bewonersinitiatieven maken overstap naar schone energie

Zeven Haagse Energie Toppers

Den Haag is trots op de vele bewonersgroepen die zich inzetten voor een stad op schone energie. Voor de tweede editie van de Energie uit de wijk Challenge zijn negentien initiatieven van bewonersgroepen ingediend. Een onafhankelijke en deskundige adviescommissie koos daaruit zeven 'Haagse Energie Toppers'.

1 Drietrapsraket (Zeeheldenkwartier)

'Wij gaan op de iconische parkeergarage 'de Zeeheld' zonne-energie opwekken en daaraan elektrische deelauto's en deel-fietsen koppelen. Om de leefbaarheid van de wijk te vergroten gaan we ook de gevels van de garage vergroenen.'

2 Zet de ketel op 55 (Regentesse- en Valkenboskwartier)

'Wij gaan in de wijk geïsoleerde woningen met behulp van CV-tuning verwarmen op 55°C. Daarmee zorgen we voor goed klimaatbeheer en efficiënte warmteafgifte in de overstap naar hernieuwbare energiebronnen.'

3 Duurzaamheid Heesterbuurt

'Wij gaan aantonen dat energiebesparing in jaren '20 appartementen aantrekkelijk is en mooie voordelen oplevert voor bewoners. Met een modelwoning en voorbeeldprojecten laten we de kansen voor isolatie en vergroening voor de wijk zien.'

4 Houtwijk in transitie

'Wij gaan bewijzen dat ook voor jaren '80 woningen de overstap op hernieuwbare energiebronnen technisch, financieel en sociaal haalbaar is. Woningen worden geïsoleerd en om deelauto's op te laden slaan we energie op in een buurtbatterij.'

De zeven Haagse Energie Toppers in verschillende wijken in Den Haag.

GEMEENTE DEN HAAG

Energie uit de wijk Challenge

De gemeente Den Haag stelde voor 2021 net als in 2020 € 500.000,- beschikbaar voor bewonersinitiatieven met plannen voor een snelle overstap op schone energie in hun wijk.

In veel Haagse wijken, buurten en straten maken bewoners met elkaar plannen om hun eigen omgeving te verduurzamen. Om deze groepen te helpen organiseert de gemeente de Energie uit de Wijk Challenge. De gemeente begeleidt de Haagse Energie Toppers zodat zij hun plannen binnen een jaar kunnen realiseren.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/energieuitdewijk

5 Van Oranje naar groene flats (Scheveningen)

'Wij gaan de 3 Oranjeflats aan de kust op een duurzame manier klaar maken voor de toekomst. Door onderhoudswerkzaamheden te combineren met verduurzamingsmaatregelen zorgen we voor energiebesparing en comfortabele woningen.'

6 Energie op 't Dak (Bezuidenhout)

'Wij gaan de daken in onze wijk benutten voor het opwekken van zonne-energie. We gaan collectief zonnepanelen inkoop en installeren voor alle bewoners in ons huizenblok die zich willen aansluiten. Zo dragen we bij aan de transitie naar een duurzamere samenleving.'

7 Voorkom een Aircó (Ypenburg)

'Wij gaan als alternatief voor aircó's (die veel energie gebruiken) innovatieve en passieve maatregelen in woningen toe-

passen om oververhitting te voorkomen. Bijvoorbeeld zonwering of een groen dak met regenwater-opslag. Daarbij gaan we op zoek naar maatregelen die ook nuttig zijn in de winter.'

Begeleiding

Deze zeven bewonersinitiatieven voeren zelfstandig hun plannen uit in 2021, maar krijgen daarbij begeleiding van de gemeente om waar mogelijk versneld resultaten te behalen. Hiervoor organiseert de gemeente optionele (online) bijeenkomsten, trainingen en individuele begeleidingssessies. Ook krijgen de Haagse Energie Toppers hulp bij het vinden van de juiste samenwerkingspartners in de stad.

Wilt u een project in uw wijk helpen? De bewoners zijn blij met alle advies en hulp. Kijk voor meer informatie en contactgegevens op www.duurzamestad.denhaag.nl/energieuitdewijk

Actie 'Scheveningen 70': laat uw CV-ketel goed inregelen en bespaar energie

Bewoners van Scheveningen die energie willen besparen en hun woning isoleren, kunnen zich vanaf nu (weer) aanmelden voor de actie 'Scheveningen 70'. Het bewonersinitiatief Gasvrij Scheveningen wil met deze actie bewoners helpen bij het anders inregelen van de temperatuur van de CV-ketel. Dit is een manier waarop je energie kunt besparen. Ook kunnen de bewoners via de actie gebruik maken van andere gratis energiebesparende maatregelen, zoals

radiatorfolie, led-lampen en tochtstrips. Zo kunnen zij direct besparen. Dit draagt ook bij aan het comfort in huis. Geïnteresseerden kunnen zich via www.scheveningen70.nl aanmelden.

 Meer informatie?
scheveningen70.nl

Haagse strandpaviljoens zoeken dak voor zonnepanelen

Veel Haagse strandpaviljoens hebben een plasticvrij terras. Zij willen nu ook samen investeren in zonnepanelen. Omdat de paviljoens 's winters afgebroken worden, zoeken ze een dak. Heeft u een dak van minimaal 500 m² en wilt u deze ter beschikking stellen? Kijk op www.duurzamestad.denhaag.nl voor meer informatie.

VALERIE KUYPERS

Website over duurzaamheid

Wilt u in uw woning, wijk, bedrijf, sportvereniging of school aan de slag met energie besparen en overstappen naar schone energie? Op www.duurzamestad.denhaag.nl vindt u praktische informatie, subsidies, energiescans, acties en workshops. Haagse aanpakkers vertellen over hun duurzame bewonersinitiatief, woning of bedrijf.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl

Wat vinden de fracties van... Bestedingsplan Enecomiddelen?

Iedere maand kunnen inwoners via social media kiezen over welk onderwerp ze de standpunten van verschillende fracties willen lezen. Deze maand kreeg het Bestedingsplan Enecomiddelen Duurzaamheid en Energietransitie de meeste stemmen. CDA, Islam Democraten en Christen-Unie/SGP geven hun mening.

In 2020 is de verkoop van Eneco definitief rondgekomen. Er is besloten om van de gemeentelijke opbrengst € 184,12 miljoen te reserveren voor Duurzaamheid en Energietransitie. In het Bestedingsplan Enecomiddelen Duurzaamheid en Energietransitie wordt aangegeven hoe deze middelen voor de komende periode ingezet gaan worden.

Wilt u meestemmen over wat het onderwerp moet worden in de volgende editie? Volg dan het Twitter account van de Haagse gemeenteraad: @Gemeenteraad070

FLEUR BEEMSTER

Isoleren, isoleren, isoleren

Ons gezamenlijke doel is een schoner en duurzamer Den Haag. Maar als CDA maken we ons soms zorgen. Zorgen over dat we ons gezamenlijke doel wat uit het oog verliezen. Dat er een focus komt op dure experimenten waarvan we niet zeker weten of ze zullen slagen. Wij willen de stappen zetten die bewezen werken. Daarom willen we een isolatiefonds, waaruit iedere woningeigenaar eenvoudig geld kan lenen om zijn huis te isoleren. Isoleren, isoleren, isoleren. Dat is dé stap op weg naar een duurzamer Den Haag.

Een en al foute keuzes

Wij vinden het belangrijk dat er wordt geïnvesteerd in duurzame energie. Wij dienen een voorbeeld te zijn als stad van vrede en rechtvaardigheid. Het is echter onbegrijpelijk dat er leidingen met restwarmte door Moerwijk, Transvaal en Rustenburg komen. Dit zal alleen nadelige gevolgen hebben voor deze al kwetsbare wijken. Bovendien konden de enecomiddelen eerlijker verdeeld worden, nu de coronacrisis een heleboel burgers financieel heeft geraakt. Een en al foute keuzes dus.

Isoleren, niet potverteren

Den Haag heeft zijn aandeel in Eneco verkocht. Een erfenis van onze (groot)ouders, waar we zuinig mee moeten omspringen. 184 van de in totaal 670 miljoen euro gebruiken we voor de stedelijke energietransitie. Prima. Alleen, wethouder Van Tongeren wil nu alvast bepalen om al dat geld aan subsidies en andere ditjes en datjes uit te geven. Onverstandig. Mijn voorstel: trek met isolatiebrigades - gewapend met kennis, scherpe offerte, beetje subsidie én vooral aantrekkelijke financiering - de stad door om alle huizen beter te isoleren. Immers, de beste energietransitie is energiebesparing.

De raad aan het woord

René Oudshoorn, Hart voor Den Haag/Groep de Mos

Bij ingrijpende maatregelen in de stad: geef inwoners een stem. Zeker als een maatregel mensen hard in

hun portemonnee gaat treffen. Een huis verduurzamen kost al snel ruim 30.000 euro en onze wethouder vindt dat u dat als woningeigenaar makkelijk zelf kunt betalen. Deze wethouder vindt ook dat u daar weinig over te vertellen heeft, want een representatief draagvlakonderzoek komt er niet evenals enige keuzevrijheid. Organiseer u in uw wijk alstublieft tegen klimaatdrammers die u maar al te graag snel van het gas en van uw geld af willen helpen.

Fonda Sahla, D66

Corona heeft de ongelijkheid in het onderwijs pijnlijk duidelijk gemaakt. De leerlingen die al moeite hadden om mee te komen,

kwamen nog lastiger mee tijdens de digitale lessen. Maar de kansongelijkheid in het onderwijs was er al voor corona, en we moeten hard aan de bak om die kloof te dichten. Zo wil D66 het succesvolle experiment met de preschool uitbreiden in plaats van stopzetten. Daarnaast willen we startende leerkrachten en zij-instromers behouden, bibliotheken, onderzoeken en de MR's beter en vaker inzetten om het onderwijs te versterken.

Sebastian Kruis, PVV

De kraan moet eerst dicht. Verslaafden en bedelaars zijn een grote last, Bezuinigingen hebben de

instellingen ernstig aangetast, "Wij zitten vol", is steeds het bericht. De kraan moet eerst dicht. Van buiten komen er jaarlijks duizenden bij, Een sociale huurwoning houdt dit college graag voor ze vrij, Voor Hagenaars is aan het eind van de tunnel nog weinig licht, De kraan moet eerst dicht.

Gehoord op de tribune

“Maak gebruik van de vertegenwoordigers in de raad, want ik heb zelf ervaren dat je echt wordt geholpen!”

Mevrouw Van Zomeren van tuin-complex Zonnegaarde in de vergadering van de commissie Bestuur, woensdag 9 december 2020
Onderwerp: Bijeenkomsten Raad in de Stad in Laak en Escamp

Kort

Vergaderingen

De Haagse gemeenteraad heeft in december voor het eerst volledig digitaal op woensdagavond, zodat alle raadsleden hun stem konden uitbrengen. Wat betreft de wijze van vergaderen in de maand januari, vinden alle commissievergaderingen tot en met 19 januari digitaal plaats vanwege de nieuw afgekondigde coronamaatregelen. Over de wijze van vergaderen na 19 januari besluit de gemeenteraad later.

Informatie

Wilt u spreken in de raad?

Iedereen kan spreken tijdens raads- en commissievergaderingen over onderwerpen die op de agenda staan. Dit heet 'Stad in de raad'. Voor inlichtingen hierover of om u aan te melden, kunt u terecht bij de griffie: telefoon (070) 353 31 31 of e-mail griffie@denhaag.nl.

Informatie over de raad

Informatie over de raad, de volledige agenda's, besluiten en verslagen van de raad en commissies vindt u op www.denhaag.nl/gemeenteraad. De stukken zijn ook in te zien bij het Den Haag Informatiecentrum (Stadhuis, Spui 70).

Een vergadering volgen

Kijk op www.denhaag.nl/uitzendingenraad of Den Haag TV (Ziggo kanaal 40) voor een live uitzending van de commissie- of raadsvergaderingen.

Adres gemeenteraad

Postbus 19157
2500 CD Den Haag
E-mail: raad@denhaag.nl

Raadsvergaderingen

Kijk voor de meest actuele informatie over vergaderingen van de raad op www.denhaag.nl/gemeenteraad.

Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

De fracties in de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de inhoud van deze pagina.

Mantelzorg is van en voor alle leeftijden. Maar of je zestig of zestien bent, maakt veel verschil. Is daar genoeg oog voor? Den Haag telt alleen al 14.000 mantelzorgers van 16 tot 25 jaar.

‘Mantelzorg stelt jongeren voor dilemma’s’

Het begon met kleine dingen, vertelt Manouk Breeuwer (25). ‘Mijn moeder heeft nog een tijd auto kunnen rijden ondanks haar ziekte. Dan moesten mijn broer en ik wel het autosleuteltje in het slot doen. Daar had ze de fijne motoriek niet meer voor. En als we ‘s middags uit school kwamen, smeerde ik een boterham voor haar en niet andersom. Wij vonden dat soort dingen heel gewoon.’

Toen Manouk vier jaar was, is bij haar moeder Conny van der Meijden (60) de slopende spierziekte ALS vastgesteld. De gemiddelde levensverwachting na de diagnose is nog hooguit vijf jaar, maar de ziekte verloopt bij haar uiterst traag. Ze gebruikt nu wel een elektrische rolstoel en een spraakcomputer voor gesprekken buiten het gezin. ‘Mijn moeder is en blijft positief. Ze is een intelligente vrouw, regelt zelf zorg aan huis en is actief als vrijwilliger. Samen met mijn vader maakt ze nog volop uitstapjes. De ziekte houdt haar niet tegen.’

Van nature zorgzaam

‘Zorgen heeft mij nooit veel moeite gekost. In onze familie zijn we allemaal van nature zorgzaam ingesteld. Mijn moeder is HBO-verpleegkundige en mijn broer sociaal werker. Zelf heb ik de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Haagse Hogeschool gevolgd. In februari ben ik afgestudeerd met een scriptie over jonge mantelzorgers. Voor mijn on-

23 mantelzorgers

■ Dit is voorlopig het laatste interview in een serie. 23 mantelzorgers zijn de afgelopen twee jaar in de Stadskrant aan het woord geweest. Sommige twee keer. Stuk voor stuk mooie verhalen met de bedoeling om Haagse mantelzorgers te laten denken: ‘dit gaat over mij’. Lees de interviews terug op www.denhaagmantelzorg.nl.

Jonge mantelzorg-ambassadeurs

■ Manouk is een van de jonge mantelzorgambassadeurs. 13 ervaringsdeskundigen adviseren de gemeente en andere instanties hoe jonge mantelzorgers het beste bereikt, erkend en geholpen kunnen worden.

 Meer informatie? denhaagmantelzorg.nl of stuur een e-mail naar jongemantelzorgambassadeurs@pepdenhaag.nl

“
Zoveel mogelijk
mooie
herinneringen
maken
”

Manouk Breeuwer: ‘Mijn moeder is en blijft positief.’

HENRIËTTE GUEST

derzoek heb ik zeven jongeren geïnterviewd die zorgen voor een naaste met ALS.’

‘Wat is je opgevallen in hun verhalen? ‘Karakter bepaalt mee hoe zwaar je mantelzorg ervaart. Wie van zichzelf al zorgzaam is, gaat het gemakkelijker af dan wanneer zorgen ver van je afstaat. Voor mij was het van jongs af aan al iets positiefs, terwijl ik ook jongeren sprak die mantelzorg veel meer als een last ervaren. Je bent jong en dan denk je aan alles, behalve aan mantelzorg. Dan wil je sporten, uitgaan, verliefd worden of geld verdienen. Maar als zorgen je ligt, maak je daar gemakkelijker alsnog ruimte voor.’

‘Ons gezin is een hecht team. Wij vullen elkaar aan. Maar wat nou als je vader en moeder uit elkaar zijn? En jij moet alles regelen en degene voor wie je zorgt is angstig en depressief. Het kan gezinnen uit elkaar drijven. Dé jonge mantelzorger bestaat niet, als je doorvraagt hebben ze allemaal hun eigen verhaal.’

Mantelzorg stelt jongeren voor

dilemma’s. Manouk geeft een voorbeeld: ‘Je wilt in een eindexamenjaar keihard studeren, maar dan heb je minder tijd voor je zieke vader. En misschien heeft hij nog maar kort te leven. Kun je dan niet beter zoveel mogelijk bij hem zijn? Wat je ook doet, je hebt het gevoel nooit genoeg te doen.’

Kan ik helpen?

Sinds kort is Manouk een van de dertien jonge Haagse mantelzorgambassadeurs. Zij adviseren de gemeente en vragen aandacht voor de positie van jonge mantelzorgers. Wat moet er volgens jou anders? ‘Het begint met herkenning en erkenning. We moeten oog hebben voor deze groep en voor wat er speelt. Er wordt te weinig met ze gepraat. Jongeren onderling hebben het er niet over, maar ook familie, docenten of hulpverleners niet.’

‘Iets wat jou heel erg bezig houdt en wat veel energie en tijd kost, is geen onderwerp voor de buitenwereld. Dat voelt eenzaam. Ik begrijp dat het ongemakkelijk is om erover

te beginnen, maar doe het toch. Een simpele vraag is genoeg. Hoe gaat het thuis? Kan ik je ergens mee helpen? Dan laat je het aan de ander om er al dan niet op in te gaan. Interesse tonen en erover praten geeft verbinding, zonder dat het meteen iets hoeft op te lossen.’

Erkenning betekent volgens Manouk ook dat jonge mantelzorgers anders benaderd moeten worden dan volwassenen en ouderen. ‘Op websites over mantelzorg vind je vaak wel ergens informatie voor jongeren. Dat werkt niet. Je kunt ze alleen bereiken met middelen, beelden en verhalen afgestemd op deze groep. Zorg dat er een plek is om vragen te stellen en om met lotgenoten in contact te komen.’

Hoe is het nu met je moeder? ‘De ziekte verloopt gelukkig nog steeds langzaam. We krijgen de tijd om te wennen aan elke nieuwe achteruitgang. Ondertussen proberen we nog zoveel mogelijk van elkaar te genieten en samen mooie herinneringen te maken.’

Kerststallen in de Kloostertuin

Broeder Frans Wils verzamelt al ruim vijftien jaar kerststallen. Zijn bijzondere collectie telt honderden kerststallen uit de hele wereld. Jaarlijks kunt u rond Kerstmis de kerststallen bewonderen. Vanwege corona is de expositie niet zoals gebruikelijk in het Stadsklooster, maar alleen in de kloostertuin.

Tijdens de lockdown is de toegang zeer beperkt. Zo mogelijk is er een gewone openstelling van 19 tot en met 31 januari.

 Meer informatie?
Facebook.com/
kerststallenstadsklooster

De collectie telt tientallen kerststallen uit de hele wereld.

FRANS WILS

Huur een buurttuin in 2021

Inwoners van Den Haag kunnen van 15 maart tot 15 november voor 35 euro een buurttuin huren van de gemeente. Daar kunt u zelf groente, fruit en bloemen verbouwen. Alle tuinen zijn 15 vierkante meter. Inschrijven voor het

tuinseizoen 2021 kan tot 31 december via de website. Als er teveel aanmeldingen zijn komt er half januari een loting.

 Meer informatie?
cooleventscheveningen

Bibliotheek tijdens de lockdown

Vanwege de strengere lockdown zijn bibliotheken tot minstens 19 januari gesloten. Bibliotheek Den Haag biedt alternatieve dienstverlening aan. Bibliotheekleden kunnen zich aanmelden voor het afhalen van een boekenpakket bij een wijkbibliotheek. Ook is er weer een bezorgservice voor

70-plussers. En vanaf 14 januari begint Bieb070@Home, met online activiteiten voor jong en oud. Zo kunnen kinderen op woensdagmiddag knutselen of luisteren naar een voorgelezen verhaal.

 Meer informatie?
bibliotheekdenhaag.nl

Black Live Matters demonstratie, 2 juni 2020.

SANDRA UITTENBOGAART

Corona-collectie in het Haags Historisch Museum

Wanneer het coronavirus Nederland in maart 2020 overvalt, verandert Den Haag: de winkelschappen en de straten zijn leeg, musea, theaters, sportscholen en restaurants sluiten hun deuren. Het openbare leven komt tot stilstand, Den Haag is in lockdown.

Om deze uitzonderlijke periode en de impact ervan op de stad voor toekomstige generaties vast te leggen, startte het Haags Historisch Museum met de Corona-collectie. Met medewerking van honderden stadsbewoners, vrijwilligers en fotografen werd een grote hoeveelheid aan objecten, dagboeken en foto's samengebracht.

Een presentatie van deze verzame-

ling is tot 1 augustus 2021 te zien in het museum. De presentatie laat zien wat de eerste lockdown met de stad en haar bewoners deed. De objecten, foto's, filmpjes en dagboeken tonen de onzekerheid, angst en verdriet, maar ook de saamhorigheid, creativiteit en (soms zwarte) humor die deze periode met zich meebracht. Vanwege de strengere lockdown is het museum in ieder geval tot en met 19 januari gesloten. U kunt een deel van de corona-collectie ook online bekijken op de website van het museum.

 Meer informatie?
haagshistorischmuseum.nl

Kerst-Sing-Along-Home-Along

25 DEC Ieder jaar zingt een groot Haags kerstkoor traditionele kerstliederen in het Atrium van het stadhuis onder leiding van dirigent en pianist George Brak. Tijdens deze Kerst-Sing-Along mag het publiek meezingen. Vanwege corona is dit jaar op vrijdag 25 december

(eerste kerstdag) de Kerst-Sing-Along-Home-Along te zien op TV West. Het wordt een compilatie van voorgaande jaren, aangevuld met opnames in Hotel Des Indes. Meezingen kan nu vanuit huis.

 Meer informatie?
kerstsingalong.nl

Stadsboerderijen op sociale media

Door de strengere coronamaatregelen zijn de stadsboerderijen gesloten tot en met 19 januari. Benieuwd wat er rond deze tijd op de stadsboerderijen gebeurt? Volg de stadsboerderijen op Twitter (@StaboDenHaag) of Facebook.

 Meer informatie?
denhaag.nl/stadsboerderijen

Expositie Hou je Haags

In De Galerij in de tramtunnel op station Spui is tot 29 maart de tentoonstelling 'Hou je Haags, de stad ten tijde van corona' te zien. In opdracht van het Haags Gemeentearchief legde fotografe Sandra Uittenbogaart in 100 foto's het dagelijks leven in Den Haag vast. Alle 100 foto's zijn online terug te vinden in de online mediabank van het archief onder 'Hou je Haags'.

 Meer informatie?
haagsgemeentearchief.nl

SANDRA UITTENBOGAART

Nieuwjaarsduik wordt Thuisduik

1 JAN De traditionele Unox Nieuwjaarsduik in Scheveningen kan vanwege corona helaas niet doorgaan. Wie zich toch wil onderdompelen in koud water kan op 1 januari om 12.00 uur meedoen met de Thuisduik.

 Meer informatie?
nieuwjaarsduik.nl

SANDRA UITTENBOGAART